

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (7)

Datum

2021-12-02

Ärendebeteckning

402-7646-2021

Uppsala kommun

Plan- och byggnadsnämnden

sbf.planadministrator@uppsala.se

Samråd samt undersökning om detaljplan för Uppsävja förskola och Uppsävjaskolan i Uppsala kommun, Uppsala län

Redogörelse för ärendet

Kommunen har översänt rubricerat detaljplane förslag för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt samråd om undersökning enligt 6 kap 6 § miljöbalken. Detaljplanen utförs med standardförfarande.

Syftet med planförslaget

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ett skolområde med förskola, skola och idrottshall, samt att säkra goda skolmiljöer avseende storlek och kvalitet på skol- och förskolegård.

Överensstämmelse med översiktsplanen

Markanvändningen överensstämmer med översiktsplanens intentioner för området.

Undersökning

Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen bedömer dock med utgångspunkt i 6 kap. 3 § miljöbalken och 5 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) att det finns omständigheter som talar för att planens genomförande skulle kunna innebära risk för betydande miljöpåverkan för miljöaspekten naturmiljö, med anledning av att dagvatten från planområdet avvattnas till Sävjaån som är ett Natura 2000-område. Detta behöver utredas vidare, se beskrivning under rubriken *Natura 2000*. Länsstyrelsen anser att det finns skäl för kommunen att överväga att genomföra en strategisk miljöbedömning avseende planens påverkan på Natura 2000-området.

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL

Länsstyrelsen har följande synpunkter utifrån de frågor som bevakas enligt 11 kap 10 § PBL.

Riksintressen

Riksintresse 4 kap miljöbalken

I planhandlingarna anges under rubriken *Planens förenlighet med översiktsplanen och miljöbalken* att detaljplanen inte berör riksintressen inom området och planen bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 3 och 4.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att Natura 2000 områden är riksintressen enligt 4 kap miljöbalken. Enligt 4 kap. 8 § miljöbalken får en användning av mark och vatten som kan påverka ett Natura 2000-område och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

Natura 2000

Kommunen behöver redovisa planens förenlighet med miljöbalken 7 kap. på ett tydligare sätt. I planhandlingarna anges under rubriken *Planens förenlighet med översiktsplanen och miljöbalken* att detaljplanen inte berör miljöbalkens kapitel 7 och planen bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 7. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att bestämmelser om Natura 2000-områden finns i 7 kap. 28-29 §§ miljöbalken.

Dagvatten från planområdet rinner ut i Sävjaån som är ett Natura 2000-område.

Enligt dagvattenutredningen beräknas föroreningsbelastningen från planområdet öka i samband med planerad nybyggnation om inga åtgärder vidtas för att reducera föroreningsinnehållet i dagvattnet innan avledning till det allmänna dagvattenledningsnätet och recipienten.

Ett genomförande av detaljplanen innebär enligt planbeskrivningen att dagvatten renas och fördröjs vilket är en förbättring jämfört med dagens situation. Det krävs dock att vissa åtgärder genomförs.

Som hotbild för Natura 2000-området Sävjaån-Funbosjön anges i bevarandeplanen bland annat

- Försämrad vattenkvalitet till följd av utsläpp av försurande, syretärande och gödande ämnen.
- Exploatering i avrinningsområdet som ökar andelen hårdgjorda ytor riskerar att medföra flödesförändringar och grumling.

Detaljplanen ligger inom FÖP Sydöstra stadsdelarna.

I Länsstyrelsens granskningsyttrande av FÖP sydöstra stadsdelarna påpekar Länsstyrelsen att för att riksintresset ska anses vara tillgodosett behöver flödesförändringar och lågflödessituationer samt utsläpp till vattendraget vara utredda och nödvändiga tekniska anläggningar finnas på plats innan området bebyggs.

Länsstyrelsen vill påminna om att varje detaljplan inom FÖP området med avrinning till Sävjaån kan bidra till kumulativa effekter och att det därför måste säkerställas inom ramen för varje detaljplan att försämring inte uppstår.

Tillstånd enligt 7 kap 28 § MB kan komma att krävas om kommunen inte på ett tydligt sätt visar hur försämring ska undvikas.

Utifrån detta bedömer Länsstyrelsen att planen kan innebära betydande miljöpåverkan.

MKN ytvatten

Planbeskrivningens text om recipienten Sävjaån mynning – Storån (WA82797609) anger att den kemiska statusen inte uppnås på grund av förhöjda halter av Hg och PBDE. Recipientbeskrivningen exkluderar att även PFOS är klassad som *Uppnår ej god status*. Länsstyrelsen anser att kommunen bör uppdatera beskrivningen för att återspegla förhållandena i recipienten på ett korrekt sett.

För både MKN kvicksilver och bromerade difenyletrar finns ett mindre strängt krav för påverkanskällan atmosfärisk deposition. Det bör dock uppmärksammas att MKN även anger att det inte får förekomma ökade utsläpp av dessa ämnen och att lokala påverkanskällor måste åtgärdas. Vidare finns ingen gräns satt för när en ökning kan anses vara försumbar.

Med föreslagna åtgärder minskar utsläppen av kvicksilver till recipienten. Ingen bedömning finns dock för de andra prioriterade ämnena som inte uppnår god status. Länsstyrelsen konstaterar att detta behöver uppdateras för att säkerställa att normen följs.

Föroreningsberäkningarna för alternativ 1 som återspeglas i planbeskrivning är baserade på ett visst mått av rening genom de åtgärder som föreslås: makadammdiken och regnbäddar. Dessa åtgärder behöver genomföras. Om åtgärder i dagvattenutredningen prioriteras bort behöver föroreningsberäkningarna och bedömd miljöpåverkan i dagvattenutredningen göras om för att spegla de nya förutsättningarna.

Länsstyrelsen vill även belysa att det för MKN vatten inte bara finns ett icke-försämringskrav. För vattenförekomster där statusen inte är god räcker det inte med att en plan inte försämrar, utan det måste också finnas förslag till förbättringar. Allmänt kan sägas att det

föreligger ett kraftigt underskott av åtgärder, varvid åtgärdstakten generellt sett behöver öka för att det ska vara möjligt att uppnå god ekologisk status till de ovan angivna tiderna. I Åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt 2016-2021 kan kommunen finna stöd i det fortsatta planarbetet. Det innebär att det för varje ingrepp också är en möjlighet att göra åtgärder som förbättrar statusen för miljö kvalitetsnormerna för vatten.

MKN grundvatten

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen inför skyddsåtgärder för grundvattnet inom åtminstone delar av planområdet inför en eventuell bebyggelse. Det är dock svårt att göra en bedömning eftersom planen presenterar flera olika alternativ för områdets utveckling. Vilka skyddsåtgärder som är realistiska beror på vilket av de tre alternativen som väljs, kommunen skriver: *"Det är enbart vid nybyggnation som krav på riktlinjer träder in"*.

Kommunen anger att fastigheten ligger inom område med hög känslighet och måttlig känslighet för grundvattnet. SGU:s kartunderlag visar att hela området är inom tillrinningsområde (direkt) till grundvattenförekomst Sävjaån-Samnan. Kommunen skriver att: *"Regnbäddarna utformas med tätskikt mot omgivande mark i områden med hög känslighet för grundvattnet"*. Det är enligt Länsstyrelsen inte rimligt att kunna göra den distinktionen eftersom kommunens karta över grundvattnets känslighet inte kan anses vara så precis. Dessutom visar kommunens underlag över jordarter (SGU) att det är samma jordart inom hela fastigheten. Med hänsyn till detta anser Länsstyrelsen att samma försiktighetsåtgärder bör gälla inom hela fastigheten.

Hälsa och säkerhet

Föroreningar

Enligt den historiska inventeringen går det inte att utesluta att föroreningar förekommer i förhöjda halter i marken. Länsstyrelsen ser positivt på förslaget om att en översiktlig miljöteknisk undersökning ska utföras för att få kunskap om föroreningsnivån på platsen. Detta görs med fördel i ett tidigt skede i planprocessen för att säkerställa att eventuella markföroreningar hanteras på ett säkert sätt.

Länsstyrelsen upplyser kommunen om att påträffade föroreningar som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön enligt 10 kap 11 § miljöbalken ska anmälas till tillsynsmyndigheten och en eventuell efterbehandling ska anmälas innan den påbörjas.

Buller

Länsstyrelsen anser att den övergripande bullerutredningen som presenterats inte ger tillräckligt underlag för att bedöma bullersituationen inom planområdet. En bullerutredning behöver tas

fram med den planerade utvecklingen i planområdet som utgångspunkt. Beräkningar utifrån förväntade framtida trafikflöden bör inkluderas i bullerutredningen.

Övriga synpunkter

Naturmiljö övergripande

Planområdet ingår till viss del i det område som inventerats inom ramen för sydöstra staden och resultatet från den beskrivs endast kortfattat och översiktligt. Dock framgår det att värdefull natur har identifierats.

Länsstyrelsen anser att berörd naturmiljö och konsekvenserna för den behöver beskrivas mer detaljerat liksom vilka skadeförebyggande åtgärder som kan vidtas. Kommunen behöver också förtydliga planens förenlighet med miljöbalkens 7 och 8 kapitel.

Skyddsvärda träd

Jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd bör enligt åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd betraktas som omistliga. Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Generellt gäller att ju äldre och grövre ett träd blir desto fler arter kan det utgöra livsmiljö för. Med tiden får ett träd en mängd olika miljöer, till exempel grov bark, solexponerad ved och håligheter som utgör grunden för trädens stora biologiska mångfald.

Länsstyrelsen anser att särskilt skyddsvärda träd ska identifieras och i första hand ska bevaras.

Fridlysta arter

I planhandlingarna anges under rubriken *Planens förenlighet med översiktsplanen och miljöbalken* att detaljplanen inte berör miljöbalkens kapitel 8 och planen bedöms därmed vara förenligt med miljöbalkens kapitel 8. Artskyddsförordningen är meddelad med stöd av 8 kap. miljöbalken. Det framgår inte av planhandlingarna i vilken omfattning förekomst av fridlysta arter har utretts. Länsstyrelsen anser att kommunen måste förtydliga sin beskrivning.

Grönstråk

Delar av planområdet ingår enligt planhandlingen i det sammanhängande skogsområde som utgör ett grönstråk utpekad både i översiktsplanen och i förslaget till den fördjupade översiktsplanen för de sydöstra stadsdelarna.

Den totala omfattningen av uppvuxna träd och naturmark inom planområdet kan enligt planbeskrivningen komma att minska i och med att detaljplanen medger en högre exploatering.

Länsstyrelsen anser att det är mycket viktigt att säkerställa de grönstråk som pekats ut inför den planerade exploateringen av sydöstra stadsdelarna eftersom deras ekologiska funktion annars riskerar att inte kunna upprätthållas.

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver redovisa konsekvenserna mer detaljerat av att den nu aktuella detaljplanen berör grönstråket. Konsekvenserna av den nu aktuella och kommande detaljplaner inom FÖP området kan inte bedömas var för sig utan de kumulativa effekterna av den planerade utbyggnaden i sydöstra stadsdelarna behöver också beaktas i denna analys.

Gestaltning av bebyggelse

Den nuvarande skolbyggnaden är uppförd i ett våningsplan där sammanbyggda huskroppar ger en variation i form och taklandskap. Länsstyrelsen konstaterar att det inte framgår av planförslaget hur nya byggnader är tänkta att utformas. I redovisningen av de tre alternativen används rätblock för att beskriva nya huskroppar och våningshöjder. Länsstyrelsen betonar vikten av att kommunen noga överväger hur nya byggnader ska utformas så att de samspelar med omgivande småskalig befintlig bebyggelse och inte påverkar stadsbilden på ett negativt sätt.

Barnperspektivet

I planbeskrivningen framgår att kommunen anser att planområdet är väl lämpat för sitt ändamål som skola och förskola. Även om platsen redan idag används för dessa ändamål betonar Länsstyrelsen vikten av att beakta barnperspektivet genom hela processen och säkerställa kvalitativa inne- och utemiljöer avseende till exempel buller och exponering för UV-strålning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av t.f. enhetschef plan- och bostadsenheten Asmah Ismaal med planhandläggare Ida Lindgren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen, vattenskyddshandläggare Jan Eckhéll, Wilhelm von Unge, miljöstrategienheten och Sylvia Fernandez, miljöskyddsenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till:

Trafikverket Region Öst, trafikverket@trafikverket.se

Lantmäterimyndigheten Uppsala kommun,
lantmaterimyndigheten@ uppsala.se